

15.1.2016

Julkinen

Maksuneuvoston kokous

Aika 13.1.2016 klo 13.30–15.00

Paikka Suomen Pankki

Osallistujat

Juha Beurling	Kuluttajaliitto
Mikael Forss	Kansaneläkelaitos
Päivi Heikkinen	Suomen Pankki
Seppo Honkapohja	Suomen Pankki (puheenjohtaja)
Juhani Jokinen	Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Piia-Noora Kauppi	Finanssialan Keskusliitto
Kari Kemppainen	Suomen Pankki
Paula Lehtomäki	Valtioneuvoston kanslia
Topi Manner	Nordea Pankki Suomi Oyj
Jyrki Mäkynen	Suomen Yrittäjät
Juhani Pekkala	Kaupan liitto
Anu Raijas	Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Hannu Rautiainen	Elinkeinoelämän keskusliitto
Heli Snellman	Suomen Pankki
Tony Vepsäläinen	OP Ryhmä

Poissa

Martti Hetemäki	Valtiovarainministeriö
Anna-Maija Karjalainen	Valtiovarainministeriö
Pasi Kämäri	Finanssialan Keskusliitto/Säästöpankkiliitto
Jussi Salminen	FiCom ry
Katja Taipalus	Suomen Pankki
Markku Wallin	Työ- ja elinkeinoministeriö

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Seppo Honkapohja avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi maksuneuvoston viidenteen kokoukseen. Lisäksi hän kertoi maksuneuvoston kokoonpanossa tapahtuneista muutoksista: Paula Lehtomäki on tullut Olli-Pekka Heinosen tilalle Valtioneuvoston kanslian edustajaksi, ja Juha Beurling Kuluttajaliitosta on aloittanut uutena jäsenenä. Tämän kertaisen kokouksen teemoina olivat pankkipalveluiden saatavuus, Maksutavat 2020-hanke, maksuneuvoston työryhmien jatkotyöt sekä euromaksualueen vähittäismaksuneuvoston työ ja maksuneuvoston työohjelma vuodelle 2016.

15.1.2016

Julkinen

2 Pankkipalveluiden saatavuus

Anu Raijas alusti Kilpailu- ja kuluttajaviraston marraskuussa 2015 julkaisusta selvityksestä ”Pankkipalvelut 2015: kuluttajien näkemyksiä pankkien tarjonnasta”¹. Selvityksen perusteella kuluttajat jakautuvat kahteen ryhmään sen mukaan, käyttävätkö he tavanomaisten pankkiasioidensa hoitamiseen pääasiassa sähköisiä vai perinteisellä tavalla tarjottuja palveluita. Valtaosa oli ottanut hyvin vastaan pankkien palvelutarjonnan digitalisoinnin ja käytti laskujen maksamiseen ja tilitapahtumien seuraamiseen verkko- tai mobiilipankkia.

Selvityksessä ilmeni, että 9 prosentilla, eli koko väestöön suhteutettuna noin 400 000 henkilöllä, ei ollut verkkopankkitunnuksia. Näihin henkilöihin kuului erityisesti iäkkäitä, eläkeläisiä, työttömiä, matalasti koulutettuja, nuoria ja pienituloisia. He maksoivat laskunsa useimmiten pankin maksupalvelukuorilla tai joku muu huolehti heidän laskujensa maksamisesta. Iäkkäimmistä vastaajista (75–84-vuotiaat) lähes joka neljäs maksoi laskunsa pankkikonttorissa. Tilitapahtumia tämä joukko seurasi yleisimmin paperisesta tiliotteesta tai automaateilta. Sekä laskujen maksamista konttorissa että tilitapahtumien seuraamista pidettiin kalliina.

Käydyssä keskustelussa nostettiin esiin ilman verkkopankkitunnuksia olevien henkilöiden suuri määrä ja heidän pääsynsä digitaalisiin palveluihin. Digitaalisten pankkipalveluiden ja yleisemminkin julkisten palveluiden käytössä tunnistautuminen on keskeistä. Puheenvuoroissa korostettiin tarvetta vahvan tunnistamisen ohella myös mahdolliselle ”kevyemmälle” tunnistautumiselle. Viime aikoina tämä on noussut entistä voimallisemmin esiin Suomeen tulleiden pakolaisten myötä. Todettiin, että meneillään olevassa työssä pankkien ja viranomaisten kesken tätä ollaan selvittämässä. Lisäksi käytiin keskustelua perinteisen pankkikonttoriverkoston roolista pankkipalveluiden saatavuuden takaajana. Todettiin, että pankkikonttorit ovat monelle ihmiselle vielä tärkeä kanava pankkipalveluihin, mutta ongelmallinen kysymys on, kuka maksaa kustannukset. Olennaisinta on, että pankkipalvelut ovat kattavat ja toimivat, eivät tavat, miten ne on toteutettu. Keskeistä on varmistaa, että palvelut ovat koko yhteiskunnan kannalta (ml. erityisryhmät) tarkasteltuina kohtuullisesti saatavilla.

¹ Linkki selvitykseen <http://www.kkv.fi/globalassets/kkv-suomi/julkaisut/selvitykset/2015/kkv-selvityksia-5-2015-pankkipalvelut-2015-kuluttajien-nakemyksia-pankkien-tarjonnasta.pdf>

15.1.2016

Julkinen

Päivi Heikkinen alusti käteisen kysynnän ja käteispalveluiden saatavuuden viimeaikaisesta kehityksestä. Hän kertoi, että käteisen automaatti- ja pankkikonttorijakelua täydentämään on tullut mahdollisuus käteisen nostamiseen kaupan kassalta. Hän näki, että käteisen nostaminen kaupan kassalta olisi yhteiskunnan kannalta tehokas lisäjakelukanava, sillä se lyhentää käteisen kierron minimiin. Tämän vuoksi hän ehdotti, että siitä luotaisiin yleinen palvelukuvaus. Kuvauksen avulla voitaisiin antaa kaupalle mahdollisuus kertoa, millä reunaehdoilla kyseisessä kaupassa käteistä voi ainakin nostaa. Palvelukuvaus keskittyisi kuvaamaan palvelun minimiehdot, ja lisäpalveluita voitaisiin kehittää vapaasti niin kaupassa kuin pankissakin.

Keskustelussa minimipalvelukuvauksen tekemistä kannatettiin ja sovittiin, että kuvaus pyritään tuomaan seuraavaan maksuneuvoston kokoukseen.

3 Maksutavat 2020 -hankkeen edistyminen

Kari Kempainen kertoi maksuneuvoston edellisessä kokouksessa hyväksytyyn Maksutavat 2020 -hankkeen etenemisestä. Hankkeessa on tarkoitus laaja-alaisesti pohtia kysymystä: *Millä tavoilla maksamme 2020-luvulla?* Hanke toteutetaan sarjana erillisiä selvityksiä ja raportteja. Ensimmäisenä on tarkoitus toteuttaa "e-kirjanen", joka on kokoelma 1-3 sivun mittaisia näkökulmia tulevaisuuden maksamisratkaisuihin ja niihin vaikuttaviin taustatrendeihin. Näitä lyhyitä näkökulmakirjoituksia tullaan pyytämään maksuneuvoston jäsenorganisaatioiden ohella myös muilta maksamiseen kytkeytyviltä toimijoilta. E-kirjanen toimii syötemateriaalina maksuneuvoston töiden tuleviin painopistealueisiin, ja se on suunniteltu julkaistavaksi 10-vuotis-Maksufoorumien yhteydessä 10.5.2016. Lisäksi on tarkoitus toteuttaa myös muita kvantitatiivisia selvityksiä maksutapojen käytöstä.

Keskustelussa kannatettiin e-kirjaseen toteuttamista. Maksuneuvoston jäsenillä on myös mahdollisuus toimittaa muita ehdotuksia tuleviksi selvityskohteiksi.

4 Maksuneuvoston työryhmien jatkotöiden edistyminen

Piia-Noora Kauppi kertoi reaaliaikaisen maksamisen kehitystyöstä. Euromaksualueen vähittäismaksuneuvosto (Euro Retail Payments Board, ERPB) on pyytänyt Euroopan maksuneuvostoa (European Payments Council, EPC) laatimaan reaaliaikaiselle maksulle nykyiseen SEPA-tilisiirtoon pohjautuvan sääntökirjan eli skeeman. Tavoitteena on saada se

15.1.2016

Julkinen

julkaistuksi marraskuun lopussa 2016. Ensimmäiset pilotoinnit on tarkoitus aloittaa syksyllä 2017.

Lisäksi Kauppi kertoi standardoitu maksuehdotus -aloitteen etenemisestä. Tavoitteena on ollut luoda kauppiaalle ja kuluttajalle standardoitu strukturoidu rajapinta, joka mahdollistaisi digitaalisen viestinvälityksen ja helpon käyttöönoton. Hän painotti, että useat maksuehdotuksen kehittämisen reunaehdot ovat vielä kesken: mm. tunnistamista koskeva sääntely ei ole vielä kaikilta osiltaan valmista ja vahvan tunnistuksen palveluntarjoajien välinen luottamusverkoston valmistumistavoite on vasta toukokuussa 2017. Näin ollen hän näki, että maksuehdotuksen kansallinen edistäminen ei ole juuri tällä hetkellä ajankohtaista.

Keskustelussa todettiin, että reaaliaikaisen maksamisen kehittämisessä ollaan Suomessa etenemässä eurooppalaisen aikataulun mukaisesti. Tämän vuoksi koettiin tärkeäksi, että työssä mukana olevat asiantuntijat voisivat tulla ulkopuolisina alustajina kertomaan työn edistymisestä maksuneuvoston kokouksiin. Lisäksi todettiin, että standardoidun maksuehdotuksen toteuttamisessa havaittuja, mm. sääntelyyn liittyviä ongelmakohtia voitaisiin tuoda maksuneuvoston keskusteluihin, jottei niistä muodostuisi pulonkauloja kehitykselle.

Kari Kemppainen kertoi Maksaminen digitalisoituvassa taloudessa -työryhmän identifioimien digitaalisen talouden hankkeiden edistymisestä. Osa hankkeista on edistynyt hyvin: mm. kansallinen tulorekisterihanke (VM ja verohallinto) ja pankin tilioteinformaation hyödyntäminen (Finanssialan Keskusliitto). Myös korttistojen kuittitietojen standardoinnin ja digitalisoinnin kehittelyä on saatu vietyä eteenpäin sidosryhmäyhteistyössä (TARU-hanke, Valtiokonttori, sidosryhmät). Verkkolaskun tietosisällön hyödyntämisen osalta työsarkaa TEMin ja VM:n johdolla vielä riittää, kuten mm. TEMin teettämä selvitys pk-yritysten taloushallinnon digitalisoinnista osoitti. Maksun jakamisen (split-payment) selvitystyötä on aloitettu Finanssialan Keskusliiton puitteissa, mutta sen varsinaista toteuttamista tullaan pohtimaan myöhemmin. Pidemmällä aikavälillä talouden reaaliaikaista ennustamista digitaalista rakenteista tietoa hyödyntämällä (mm. verkkolaskutus- ja tulorekisteri-informaatio) tulee selvittää viranomaisveitosesti (esim. VM, SP).

Käydyssä keskustelussa maksuneuvoston jäsenet ilmaisivat tukensa hankkeille. Lisäksi todettiin, että keskeistä on kansallisen tahtotilan ohella myös

Rahoitusmarkkina- ja tilasto-
osasto

Muistio

5 (5)

15.1.2016

Julkinen

varmistaa, että eri hankkeiden koordinoitutyö toimii ja niiden loppuunsaattamiselle voidaan osoittaa riittävät resurssit. Sovittiin, että maksuneuvoston jäsenorganisaatiot jatkavat osaltaan hankkeiden seuranta- sekä tukitoimia.

5 Euromaksualueen vähittäismaksuneuvoston työ ja maksuneuvoston työohjelma vuodelle 2016

Heli Snellman kertoi maksuneuvoston eurooppalaisen vastinparin eli euromaksualueen vähittäismaksuneuvoston (Euro Retail Payments Board, ERPB) toiminnan painopistealueista. Suomalaisten maksamismarkkinoiden kannalta olennaisimpia ovat yleiseurooppalainen reaaliaikainen maksaminen ja e-laskutus, joita maksuneuvoston tulee omassa työssään myös tukea ja edistää.

Alkuvuodesta 2016 toteutettavan tulevaisuuden maksutapoja luotaavan e-kirjasen löydöksiin pohjalta sovitaan jatkotöistä maksuneuvostossa. Lisäksi maksuneuvoston jäsenet tukevat omien organisaatioidensa kautta maksuneuvoston työryhmien jatkotöiden toteutumista.

Käydyssä keskustelussa työohjelma hyväksyttiin. Maksuneuvoston jäsenillä on myös mahdollisuus toimittaa lisäehdotuksia työohjelmaan kirjallisesti.

6 Muita asioita

Puheenjohtaja kiitti maksuneuvoston jäseniä aktiivisesta ja rakentavasta keskustelusta. Lisäksi sovittiin maksuneuvoston työhön liittyvistä organisatorisista asioista ja seuraavan maksuneuvoston kokouksen järjestämisestä huhtikuussa 2016.

Liitteet

Esityskalvot maksuneuvoston kokous 13.1.2016

Jakelu

Maksuneuvosto